

W południowo-zachodniej części zespołu kościelnego wzniesiono **wikariat**. Wybudowany został na planie wydłużonego prostokąta ok. 1930 roku. Obiekt, to konstrukcja drewniana z podmurówką z cegły i podwaliną o wym. 18 x 20 cm, zawęglowaną na nakładkę „z sokołem”. Ten parterowy budynek nakryto dachem dwuspadowym z wieżbą drewnianą krokwiowo-płatwiową, ze stolcami i jętkami. Zrąb budynku wykonano z bali sosnowych, zawęglowanych „na jaskółczy ogon”. Otwory okienne i drzwiowe w profilowanym deskowym okładzie, tak jak całość budynku wykonano z drewna. Charakterystycznym elementem architektonicznym tej z pocz. XX w. konstrukcji jest jego zachodnia frontowa elewacja z wpisaniem na jej środku gankiem wspartym na czterech słupach.

Innym obiektem, związanym z częścią zabudowań gospodarczych wchodzących w skład kompleksu parafialnego, jest wybudowana pod koniec XIX w. **plebania**. Materiał i konstrukcja przy wznoszeniu tego obiektu jest identyczna jak przy budowie wikariatu. Dlatego też skoncentruję się na omówieniu innych elementów.

Ten parterowy, o zwartej bryle budynek nakryty został wysokim dwuspadowym dachem z szerokim okapem. Od frontu lekko przesunięto ku północy prostopadłościenny ganek z przeszklonymi drzwiami ujętymi wąskimi okienkami. Plebania pomimo wielokrotnych remontów zachowała swój naturalny wygląd po dzień dzisiejszy.

W odległości około 5 m od plebani znajduje się **kostnica** wybudowana około 1860 roku z fundacji Anny i Franciszka Woronieckich. Jest murowana z łamanych kamieni polnych. Powstała na planie prostokąta o bryle parterowej. Cechami charakterystycznymi tej konstrukcji są dwuskrzydłowe drewniane okna i drzwi, wykończone ceglanyimi opaskami. Całość dopełniają szczyty zdobione ceglanyimi impostami ze sterczynami po bokach.

W kamienne ogrodzenie zespołu kościoła parafialnego wkomponowana została **dzwonnica – brama**. Wybudowano ją z czerwonej cegły ok. 1860 roku. Okuta została miedzianą blachą, z metalową bramą główną i bramkami bocznymi. Dzwon w bramie zawieszono na drewnianej, belkowanej konstrukcji. Ten neogotycki, dwukondygnacyjny obiekt osadzono na czterech słupach i trzech arkadach. Zwieńczeniem budowli jest wysoki ostrosłupowy hełm z pasowym krzyżem żelaznym umiejscowionym na kuli.

Ostatnim zabytkiem sakralnym (nie wpisany w zespół kościoła parafialnego) jest neobarokowa **brama cmentarna**, wybudowana ok. 1860 roku. Tę trójprześlową konstrukcję wzniesiono z cegły na zaprawie wapiennej. Brama w formie ściany przepruta została półkolistymi arkadami opartymi na kwadratowych w rzucie filarach. Filary zwieńczono profilowanym gzymsem, nakrytym cztero-spadowymi, stożkowymi daszkami. W kondygnacji dolnej umiejscowiono szeroki i wysoki półkoliście zamknięty przejazd, a w kondygnacji górnej trzy arkadowe prześwity. W elewacji frontowej wpisano archiwolty ujęte szerokimi opaskami. Innymi rozwiązaniami architektonicznymi tej budowli są filary ozdobione pilastrami toskańskimi z gzymsikami wykończonymi wąskimi płycinami zamkniętymi u góry i u dołu półkoliście.

Współcześnie wykonano metalowe skrzydła bram, które zamykają jego bryłę w całość oddając w pełni charakter tej XIXwiecznej budowli.

Zmieńmy miejsce i charakter omawianych zabytków i przenieśmy się na skraj wsi, gdzie w samym „sercu” parku krajobrazowego z XIX w. położony został okazały dwór z przełomu XVIII-XIX w. Do ostatniej wojny należał on do książąt Woronieckich, którzy to od

roku 1698 zostali jego właścicielami, a pierwszym gospodarzem był hetman koronny Franciszek Michał Woroniecki herbu Korybut. Zjawił się on pod koniec XVII stulecia opuszczając swe zrujnowane w czasie wojen dobra w pobliżu Zbaraża. Na Podlasiu poznał i pokocha Joannę de Kunat Wyrozębską, do której należał majątek Wyrozęby. Z tej wielkiej miłości, na dworze huszlewskim ok.1715 roku przyszedł na świat ich syn - Michał Bazyli przyszły pułkownik wojsk koronnych, a także syn tegoż - Antoni. Właśnie za czasów Antoniego Woronieckiego dwór podobno został przebudowany. Mniemać można, że już w nowym, istniejącym do dziś dworze, urodził się następny właściciel Huszlewa – Lucjan Korybut Woroniecki, odznaczony za udział w powstaniu listopadowym Złotym Krzyżem Orderu Virtuti Militari. Krótką charakterystykę zespołu dworsko-parkowego rozpocznę od klasycystycznego murowanego z cegły, częściowo podpiwniczonego, na rzucie prostokąta z portykiem od frontu i ryzalitem od tyłu *dworu*. Ciekawym rozwiązaniem architektonicznym omawianego obiektu jest dwukondygnacyjny ryzalit elewacji ogrodowej zwieńczony pełnym belkowaniem z prostą attyką. Posiada wysunięty do przodu pseudo-portyk ujęty po bokach tokańskimi pilastrami, podtrzymującymi trójkątny szczyt z okulusem. Godnym uwagi jest również portyk z dwoma parami tokańskich kolumn i trójkątnym frontonem z okulusem wspartym na pełnym belkowaniu. Wejście główne zamknięte zostało półkoliście z osadzonym nad nim prostokątnym oknem w profilowanej opasce. Całość obiektu rozczłonkowano prostokątnymi otworami okiennymi w których osadzono sześciopolowe okna.

W północnej części wsi poza zabudowaniami chłopskimi, związana przestrzennie z zespołem dworsko-parkowym wznosi się *rzędcówka* z około 1865 roku, wybudowana z cegły na zaprawie wapiennej przez Jeremiego Korybuta Woronieckiego. Ta eklektyczna, parterowa, podpiwniczona bryła nakryta została dwuspadowym dachem z więźbą drewnianą krokwiowo-jętkową. W elewacji frontowej, szczytowej i tylnej wpisano prostokątne, w tynkowanych płaskich opaskach otwory drzwiowe i okienne, ze stolarką drewnianą jedno, lub dwuskrzydłową.

Dariusz Stasiuk

Wikariat w zespole kościoła parafialnego w Huszlewie

Plebania w zespole kościoła parafialnego w Huszlewie

Kostnica w zespole kościoła parafialnego w Huszlewie

Dzwonnica-brama w zespole kościoła parafialnego w Huszlewie

Brama cmentarna w Huszlewie

Klasycystyczny dwór w zespole dworsko-parkowym Huszlewie

Rządcówka w zespole dworsko-parkowym Huszlewie